

ایران و ارتباط روسیه و آمریکا

نگرانی روس‌ها

دیدار وزرای خارجه فدراسیون روسیه و ایالات متحده آمریکا در پایتخت عربستان سعودی در کنار برقراری نخستین تماس تلفنی ولادیمیر پوتین و دونالد ترامپ، روسای جمهور دو کشور، کنجکاوی بسیاری را در سطح بین‌المللی برانگیخته است. به نظر می‌رسد با گذشت ترامپ به قدرت و عدم تمایل او به درگیرشدن در جنگ سایر کشورها به علاوه فاصله‌گرفتن اواز ائتلاف‌ها و اتحاد‌های سنتی، میدان بازی خوبی را برای مسکو و بازگشت آن به صحنه معادلات بین‌المللی فراهم کرده‌باشد. سرگئی لاوروف، وزیرخارجه روسیه نیز پس از دیدار با مارکو روبریو در ریاض، تور منطقه‌ای را آغاز کرد و پس از دیدار با هاگانا فیدان، وزیر خارجه ترکیه در آنکارا که گفته شده مهم‌ترین آن فرجام‌سوریه بدون فشاراسد است به تهران آمد. سفری که وزیر خارجه ایران می‌گوید درآن پیامی از جانب ایالات متحده آورده نشده بود، اما متمرکز بر تمامی پرونده‌های مهم جاری در منطقه و فرمانطقه بوده است. شاید مهم‌ترین پرسش درافکار عمومی ایران نیز در ۱۰ روز اخیر این‌باشد که از سرگیری رفت و‌آمدهامیان مسکو وواشنگتن چه تأثیری بر رابطه‌رویه رشد ایران و روسیه خواهد گذاشت؟ در پاسخ به این پرسش رسانه‌های بین‌المللی نگاه‌های متفاوتی دارند که آشنایی با آن برای برخورداری از تحلیلی جامع در راستای تأمین منافع ملی ضروری است. به‌عنوان نمونه نیوزویک در گزارشی در این باره می‌نویسد: چرخش دونالدترامپ به‌سوی بهبود روابط با ولادیمیر پوتین، سوالات جدیدی را درباره آینده روابط پیچیده و استراتژیک روسیه با ایران به وجود آورده است، روابطی که مسکو به تانگی توافقنامه‌ای تاریخی برای توسعه آن با تهران امضا کرده است. در حالی که تماس‌های جدید ایالات متحده و روسیه ابتدا بر یافتن راه‌حلی برای جنگ در اوکراین متمرکز شده، کاخ سفید همچنین از کرم‌لین برای نقش تأثیرگذار آن در خاورمیانه که در آن ایران و اسرائیل، در چندماه اخیر دگربری‌های مستقیم را تجربه کردند، استفاده کرده است. اندری بل‌کلانوف، متخصص خاورمیانه که پیش از این به‌عنوان سفیر روسیه در عربستان سعودی خدمت کرده و اکنون استاد دانشگاه عالی اقتصاد ملی در مسکو است، اظهار کرد: «روسیه آماده است تا در حل مشکل پرونده هسته‌ای ایران، روابط آن با ایالات متحده و برخی از همسایگانش در منطقه نقش مثبت و سازنده ایفا کند، اما صادقانه بگویم، ما هنوز تحت تأثیر اقدامات بی‌کفایت ایالات متحده هستیم که برجام را که با تلاش‌های بسیار تدوین و اجرایی شده بود، از بین برد.»

- رویکرد روسیه**

رویکرد فعلی روسیه (صبر و انتظار) است تا ببینند ترامپ در تلاش خود برای تنظیم مجدد رویکرد ایالات متحده به منطقه به کیس می‌رسد. اندری بل‌کلان در این باره می‌گوید: «تجربه جمهوری ایالات متحده بیان داشت که ایالات متحده شواهدی دارد مبنی بر اینکه ایران به توسعه سلاح‌های هسته‌ای ادامه می‌دهد، اما هیچ مدرکی ارائه نکرده است. امروز ما عمدتاً علاقه‌مند به درک ماهیت خط جدید انتخابی رئیس‌جمهور آمریکا هستیم، البته اگر واقعا از رویکرد قبلی او متفاوت باشد.» ایران و روسیه در ۱۷ ژانویه، تنها سه روز قبل از اینکه ترامپ به دفتر خود وارد شود، توافق‌نامه ۲ ساله «معاهده جامع شراکت استراتژیک» خود را نهایی کردند. با کلاتوف به بخشی از توافق اشاره کرد که می‌گوید: اگر یکی از طرف‌های متعهد مورد حمله قرار گیرد، طرف دیگر نباید هیچ کمک نظامی یا دیگر کمکی به مهاجم که به ادامه تجاوز کمک کند، ارائه دهد. ایران و روسیه روابط نظامی خود را در طول سه سال جنگ اوکراین که از حمایت قابل توجهی از ناتو برخوردار بود، گسترش داده‌اند. نیروهای روسی از پهبادهایی استفاده کرده‌اند که شباهت زیادی به پهبادهای «شاهد» ایران دارند و مواردی از استفاده از توپخانه کره شمالی و حتی سربازان آن در میدان نبرد اوکراین توسط اطلاعات ایالات متحده و کره جنوبی گزارش شده است. در حالی که راه‌هایی که مسکو از پیونگ یانگ کمک دریافت کرده هنوز کاملاً مشخص نیست، روسیه به ایران هواپیماهای آموزشی داده و گزارش‌ها حاکی از آن است که قصد دارد جنگنده‌های چند منظوره سوخو ۳۵ را به ایران بفروشد. این تحویل می‌تواند برای تقویت ناوگان هوایی ایران حیاتی باشد. نیوزویک در ادامه می‌نویسد: شاید مسکو «کاملاً بی‌تفاوت» به درخواست‌های ترامپ برای کاهش روابط روسیه با ایران نباشد. در واقع، به نظر می‌رسد روسیه ایران را به‌سوی دیپلماسی سوق می‌دهد تا از گرفتارشدن روسیه در یک جنگ وسیع‌تر در منطقه که می‌تواند منافع روسیه را بیشتر تحت تأثیر قرار دهد، جلوگیری کند. به گفته اندرو کوربویکو، تحلیلگر سیاسی مستقر در مسکو، «آشتی جدید» می‌تواند پیوتین بین ممکن است زمینه‌ساز بازگشت مذاکرات هسته‌ای ایران باشد. وی در این باره افزود: این مذاکره در صورتی که طرفین به توافقی صلح‌آمیز در اوکراین دست یابند، می‌تواند منجر به همکاری استراتژیک در حوزه‌های متنوع میان واشنگتن و مسکو شود. این کارشناس همچنین پیش‌بینی می‌کند که شکل گیرد که روسیه، ایران و هند به‌همراه چین در آن به‌عنوان شرکای اقتصادی و ژئوپولیتیک در یک موقعیت جهانی کلیدی قرار بگیرند.

یکشنبه ۱۲ • ۱۴۰۳ ۱۴۰۳
۱۴۰۳ ۲۰۲۵
۲۰۲۵ ۲۰۲۵
۲۰۲۵ ۲۰۲۵
۲۰۲۵ ۲۰۲۵

سال هشتم شماره ۲۰۵۹

armanmeli.ir

«آرمان ملی» استیضاح وزیر اقتصاد را بررسی می‌کند

استیضاح سیاسی به بهانه اقتصادی

◀ مهدی پازوکی: استیضاح همتی باعث بی‌ثباتی اقتصادی می‌شود

آرمان ملی – حمید شجاعی؛ ماه عسل مجلس با دولت چهاردهم خیلی زودتر از حد ممکن به پایان رسید و طرح استیضاح وزیر اقتصاد و اعلام وصول آن کمتر از ۶ ماه نشان داد که مجلس دوازدهم به جای تعامل با دولت دنبال مع‌گیری و تقابلی با دولت پزشکیان است. اگر نه به گونه بسیاری از صاحبنظران سیاسی و اقتصادی در حال حاضر اصلاح شرایط برای استیضاح وزیر اقتصاد مهیا نیست و اینکه از سویی در ابتدای ماه رمضان و از سوی دیگر در آستانه سال جدید کشور را بدون فرمانده اقتصادی کندب با هیچ عقلی سازگار نیست. هر چند که روند عملکردی بهارستان نشینان کاملاً مشخص است که نه به جهت مشکلات اقتصادی و معیشتی و افزایش نرخ ارز که به واقع با نیت سیاسی درصد استیضاح عبدالناصر همتی هستند، چه اینکه به طور کلی قیمت ارز و حفظ ارزش پول ملی ارتباطی با وزیر اقتصاد و کار ویژه‌هایش ندارد و به‌طور مستقیم در این مورد باید رئیس کل بانک مرکزی پاسخگو باشد. اما از آنجا که تندرورها و دولوپسان برنامه‌های خود را از پیش چیده‌اند و در صدد تا مردان دولت رئیسی که در دولت پزشکیان مانده‌اند و از قضا پاشنه آشیل‌های دولت نیز از این ناحیه ایجاد شده است را به هر نحو ممکن حفظ کنند به دنبال این هستند که با دلایل واهی همتی را زیر تیغ استیضاح بکشند و از پیش‌بین تصمیم خود را گرفته‌اند. لذا این رویه اقلیت تندرو و افراطی مجلس است که متأسفانه برخی جریان‌ات داخلی مجلس نیز با آنها هم‌نوا شده‌اند؛ اما بازم هم کلیت مجلس با تندرورها همراه نیست و از همین جهت نیز می‌توان امیدوار بود که قوه عاقله در مجلس با در نظر گرفتن شرایط و موقعیت و اینکه هنوز چیزی از دولت نگذشته است که بخواهند وزرا را به مجلس فرا بخوانند

استیضاح همتی رای نیابرد. در این میان نقش محمد باقر قالیباف در نقش رئیس مجلس و طیف همراهان او نقش بسزایی دارند و از آنجا که لابی‌هایی در پشت پرده میان دولت و قالیباف و هیأت رئیسه قطعاً انجام شده و می‌شود قالیباف و طلیف همراهش می‌توانند در کنار دولت قرار گیرند و شرایط شده‌اند؛ اما بازم هم کلیت مجلس با تندرورها همراه نیست و از همین جهت نیز می‌توان امیدوار بود که قوه عاقله در مجلس با در نظر گرفتن شرایط و موقعیت و اینکه هنوز چیزی از دولت نگذشته است که بخواهند وزرا را به مجلس فرا بخوانند استیضاح همتی رای نیابرد. در این میان نقش محمد باقر قالیباف در نقش رئیس مجلس و طیف همراهان او نقش بسزایی دارند و از آنجا که لابی‌هایی در پشت پرده میان دولت و قالیباف و هیأت رئیسه قطعاً انجام شده و می‌شود قالیباف و طلیف همراهش می‌توانند در کنار دولت قرار گیرند و شرایط شده‌اند؛ اما بازم هم کلیت مجلس با تندرورها همراه نیست و از همین جهت نیز می‌توان امیدوار بود که قوه عاقله در مجلس با در نظر گرفتن شرایط و موقعیت و اینکه هنوز چیزی از دولت نگذشته است که بخواهند وزرا را به مجلس فرا بخوانند استیضاح همتی رای نیابرد. در این میان نقش محمد باقر قالیباف در نقش رئیس مجلس و طیف همراهان او نقش بسزایی دارند و از آنجا که لابی‌هایی در پشت پرده میان دولت و قالیباف و هیأت رئیسه قطعاً انجام شده و می‌شود قالیباف و طلیف همراهش می‌توانند در کنار دولت قرار گیرند و شرایط شده‌اند؛ اما بازم هم کلیت مجلس با تندرورها همراه نیست و از همین جهت نیز می‌توان امیدوار بود که قوه عاقله در مجلس با در نظر گرفتن شرایط و موقعیت و اینکه هنوز چیزی از دولت نگذشته است که بخواهند وزرا را به مجلس فرا بخوانند

«آرمان ملی» آخرین تحولات سیاسی را بررسی می‌کند

تلاش برای آتش بس در اردوگاه اصولگرایی

ناصر ایمانی: تندرورها در گوشه رینگ گرفتار می‌شوند

آرمان ملی – سیاوش پورعلی؛ جدال پسان انتخاباتی اصولگراها همچنان ادامه دارد و نه تنها بعد از تذکرات ریش سفیدها موضوع ختم به‌خیر نشد بلکه بنا به گفته مدیرمسئول کیهان کار به جایی رسیده است که «دشمنان تابلودار نظام و برخی از یادوهای آنها را ببینند که چه کف و سوتی می‌زنند». طبق پیش‌بینی‌های جدالی که قبل از انتخابات مجلس دوازدهم شکل گرفته بود و به انتخابات ریاست جمهوری چهاردهم هم کشیده شد، تا انتخابات شورای شهر که قرار است ۱۴۰۵ برگزار شود ادامه خواهد داشت. با کم‌رنگ شدن حضور جریان‌های سیاسی مانند اصلاح‌طلبان، اعتدالی‌ها و البته اصولگراهای میانه‌رو جنگ سیاسی در اردوگاه اصولگراها و بین اصولگراهای سنتی، نواصولگرای قالیبافی و تندرورهای پایداری، صبح ایران، شریان و… جریان دارد که همواره در خیره‌ها حاشیه‌های آنها را دنبال می‌کنند. به‌نظر اما اصولگراهای بیش از اینکه به دنبال جدال‌های مجازی باشند، نیاز است تا برای آسیب‌شناسی وارد گفتمان درون اردوگاهی شوند. با این وجود به‌نظر برخی از نفرت‌شاخص اصولگرایی تلاش دارند برای آتش بس در اردوگاه اصولگرایی اقدام کنند. در این مورد با یکی از تحلیلگران اصولگرا گفت‌وگو کرده‌ام. ایمانی معتقد است اصولگراها به‌جای آسیب‌شناسی حالا با لحنی پرخاشگرانه تلاش دارند که یکدیگر را محکوم کنند. در ادامه در این مورد بیشتر می‌خوانید.

- دلخوری و کدورت**

ناصر ایمانی، تحلیلگر مسائل سیاسی در پاسخ به اینکه آیا طبیعی است که جریان اصولگرایی بعد از شکست در انتخابات ساجباری وارد جدال‌های رسانه‌ای شوند یا اینکه بهتر است برای آسیب‌شناسی انتخاباتی وارد گفتمان درون اردوگاهی شوند، به خبرنگار «آرمان ملی» می‌گوید: «ما همواره به‌جای آسیب‌شناسی وارد جدال‌ها و دعوای‌های سیاسی می‌شویم و این رفتارها و جدال‌ها به‌غیر از دل خوری و افزایش کدورت چیزی به‌همراه نخواهد داشت. پیش از این هم اینگونه بود

آرمان ملی

سیاست

گزارش

ترامپ و پیچیده‌شدن معادلات

مناقشه ایران و آژانس

در یکسال گذشته، روابط میان ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به یکی از پیچیده‌ترین و پرتنش‌ترین مراحل خود رسیده است. آژانس، به‌عنوان نهاد ناظر بر تعهدات هسته‌ای کشورها، بارها از عدم شفافیت ایران در برنامه هسته‌ای اش انتقاد کرده و با صدور قطعنامه‌هایی، فشار بر تهران را افزایش داده است. موضوعی که بارها مسئولان کشورمان نیز پاسخ آن را داده‌اند و بر عدم ابهام برنامه هسته‌ای ایران تأکید دارند. این تنش‌ها که ریشه در اختلافات طولانی‌مدت دارند، با روی کار آمدن دونالد ترامپ در اول بهمن ۱۴۰۳، ابعاد جدیدی به خود گرفته است. اکنون، با افزایش فشارهای دیپلماتیک و تهدید بازگشت تحریم‌های سازمان ملل از طریق مکانیزم ماشه، این پرسش مطرح است که آیا ایران و آژانس به راه‌حلی دیپلماتیک دست خواهند یافت یا تنش‌ها به نقطه بی‌بازگشت نزدیک می‌شوند؟

- محورهای ابهام**

نیویورک تایمز در مقاله‌ای در ۶ اسفند ۱۴۰۳ گزارش داد که آژانس سه محور اصلی ابهام درباره برنامه هسته‌ای ایران را مطرح کرده است. نخست، وجود ذرات اورانیوم غنی‌شده در سه سایت اعلام‌نشده در تورقوآباد، ورامین و میروان است که از سال ۹۸ محل مناقشه بوده است. گروسی در اظهاراتی در آبان ۱۴۰۳ اعلام کرده بود: «ما هنوز پاسخ قانع‌کننده‌ای درباره منشأ این ذرات دریافت نکرده‌ایم». دوم، افزایش تولید اورانیوم غنی‌شده تا سطح ۶۰ درصد است که به گزارش واشنگتن پست در ۶ اسفند ۱۴۰۳، اکنون به ۲۲۴/۸ کیلوگرم رسیده است. آژانس تأکید دارد که این سطح از غنی‌سازی هیچ توجیه غیرنظامی معتبری ندارد. سوم، محدودیت دسترسی بازرسان به تأسیسات کلیدی مانند نظنز و فردو است که پس از خروج ایران از پروتکل الحاقی در بهمن ۹۹ تشدید شده است. در همین راستا کارشناسان می‌گویند این ابهامات نه تنها اعتماد میان ایران و آژانس را تضعیف کرده، بلکه زمینه‌رایی گمانه‌زنی درباره نیت واقعی تهران فراهم آورده است. افزایش غنی‌سازی به ۶۰ درصد، که تنها یک گام فنی تا سطح تسلیحاتی (۹۰ درصد) فاصله دارد، نگرانی غربی‌ها را درباره احتمال حرکت ایران به سمت تسلیحات هسته‌ای تقویت کرده است. مسئله‌ای که بارها از سوی مقامات کشورمان تکذیب و گمانه‌زنی درباره آن اساسارده شده است.

- پاسخ به ابهامات**

با سوی دیگر محمد اسلامی، رئیس سازمان انرژی اتمی ایران، در پاسخ به اتهامات آژانس گفته «ذرات اورانیوم کشف‌شده نتیجه اقدامات خرابکارانه اسرائیل است و هیچ مدرکی دال بر فعالیت تسلیحاتی ایران وجود ندارد». او بیان داشت: «ما بارها تأکید کرده‌ایم که برنامه هسته‌ای مان صلح‌آمیز است و این اتهامات بخشی از پروژه سیاسی غرب است.» همچنین، عباس عراقچی، وزیر خارجه کشورمان، در ۶ اسفند اظهار داشت: «آژانس تحت فشار آمریکا و اسرائیل عمل می‌کند. ما به همکاری ادامه می‌دهیم، اما نه به قیمت تسلیم‌شدن در برابر خواسته‌های غیرمنطقی.» ناظران سیاسی معتقدند پاسخ‌های ایران ترکیبی از رد اتهامات و اتهام‌زنی متقابل به‌طرف مقابل است. با این حال، فقدان شواهد مستند برای امتناع از ارائه دسترسی کامل به بازرسان، موضع تهران را درباره جامعه جهانی تشکند کرده است و فرصت پنهان‌جویی برای سیاست‌هایی کشورمان فراهم آورده است. آژانس ایران در رد اتهامات، ممکن است در کوتاه‌مدت به‌عنوان اهرم فشار عمل کند، اما در بلندمدت می‌تواند به انزوای بیشتر ایران منجر شود.

- در همین اقدامات**

در آخرین حال، گاردین گزارش داده که هیأتی از آژانس به تهران سفر کرد تا درباره سایت‌های مشکوک مذاکره کند. یک منبع دیپلماتیک به این روزنامه گفت: «مذاکرات پیش‌رفتی نداشت و ایران بار دیگر خواستار بسته‌شدن پرونده سایت‌های قدیمی پیش از هر همکاری جدید شد.» لوموند نیز در ۶ اسفند نوشت که اتحادیه اروپا در تلاش برای میناجی‌گری، پیشنهاد اظهار داشت: «ما همچنان به دیپلماسی متعهدیم، اما زمان رو به اتمام است.» کارشناسان بر این نکته تأکید دارند این بن‌بست دیپلماتیک نشان‌دهنده شکاف عمیق میان انتظارات ایران و آژانس است. تهران دنبال معامله‌ای جامع است که هم تحریم‌ها را لغو کند و هم پرونده گذشته را ببندد. در حالی که آژانس اروپا همکاری بی‌قید و شرط را پیش شرط هرگونه توافق می‌داند. کارشناسان روابط بین‌الملل معتقدند ورود ترامپ به کاخ سفید، معادلات را پیچیده‌تر کرده است. اگرچه آژانس به‌طور رسمی مستقل عمل می‌کند، اما فشارهای سیاسی آمریکا می‌تواند شورای حکام را به سمت صدور قطعنامه‌های شدیدتر سوق دهد. به این امر به‌ویژه در صورتی محتمل است که ایران به افزایش غنی‌سازی یا کاهش همکاری ادامه دهد.

- مکانیزم ماشه**

مکانیزم ماشه یا «سازوکار حل اختلاف» در برجام به طرف‌های توافق اجازه می‌دهد در صورت نقض تعهدات، موضوع را به کمیسیون مشترک ارجاع دهد. اگر اختلاف حل نشود، پس از ۶۵ روز، تحریم‌های شورای امنیت که پیش از برجام اعمال شده بود، به‌طور خودکار بازمی‌گردد. فارن پلیسی به این مکانیزم تأکید کرد که این مکانیزم تا مهر ۱۴۰۴، زمانی که قطعنامه ۲۳۳۱ سازمان ملل منقضی می‌شود، قابل‌فعال‌سازی است. در چنین شرایطی اتحادیه اروپا و آژانس می‌توانند این مکانیزم را در صورتی فعال کنند که شواهد محکمی از نقض «مداوم و جدی» تعهدات ایران ارائه شود. به گفته گاردین، افزایش غنی‌سازی به ۹۰ درصد یا قطع کامل همکاری با آژانس می‌تواند چنین شرایطی را ایجاد کند. یک هیئت کارشناسی اروپایی به این روزنامه اظهار کرد: «ما هنوز به آن نقطه نرسیده‌ایم، اما اگر ایران مسیر فعلی را ادامه دهد، تا تابستان ۱۴۰۴ ممکن است چاره‌ای جز ماشه‌نداشته باشیم.» از این رو گمانه‌زنی‌ها بر این تحلیل متمرکز دارد که فعال‌سازی مکانیزم ماشه به‌همانگی میان آمریکا و اروپا بستگی دارد، اما وتوی احتمالی روسیه و چین در شورای امنیت می‌تواند آن را بی‌اثر کند. آنچه‌انکه با توجه به دیدار سرگئی لاوروف، وزیر خارجه روسیه، با مقامات کشورمان در ۶ اسفند (به گزارش رویترز)، «مسکو احتمالاً از تهران حمایت خواهد کرد. تاریخ احتمالی فعال‌سازی، در صورت تداوم تنش‌ها، اواخر خرداد یا اوایل تیر ۱۴۰۴ خواهد بود.

^[1] در حالی که آژانس اروپا همکاری بی‌قید و شرط را پیش شرط هرگونه توافق می‌داند

^[2] کارشناسان بر این نکته تأکید دارند این بن‌بست دیپلماتیک نشان‌دهنده شکاف عمیق میان انتظارات ایران و آژانس است

^[3] کارشناسان بر این نکته تأکید دارند این بن‌بست دیپلماتیک نشان‌دهنده شکاف عمیق میان انتظارات ایران و آژانس است

^[4] کارشناسان بر این نکته تأکید دارند این بن‌بست دیپلماتیک نشان‌دهنده شکاف عمیق میان انتظارات ایران و آژانس است